herpy

ORMAR

D'Albertis's Python

Leiopython albertisii

Leiopython albertisii är en medelstor pytonorm från Nya Guineas låglandsskogar, med skinande svart huvud, vita läppfjäll och en slät, iriserande kropp som skiftar mellan brunviolett och blåsvart i ljuset. Den är nattaktiv, snabb och ofta defensiv. Arten kräver stabil värme, hög luftfuktighet och en erfaren hållare, men är robust när förutsättningarna är rätta.

Familj: Pythonidae Tidigare namn: *Liasis albertisii; Bothrochilus albertisii*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**180-210 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**20-30 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog och våtmark**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**180 × 60 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Värmeplats	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**70-80 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**36-48 mån.**
Kullstorlek	**10-14 ägg**
Inkubation	**55-65 dagar** vid 30-32 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Leiopython albertisii är en medelstor pytonorm med släta, högglansiga fjäll och ett tydligt avsatt huvud. Kroppen saknar mönster. Kroppen är brunviolett med gulaktig buk eller blåsvart med grå buk, och fjällen skiftar färg i ljuset, så att de skimrar i blått, violett och grönt. Huvudet är skinande svart, och både över- och underläppens fjäll är vita med svart kant på främre delen. Små ljusa fläckar bakom ögat är det enda ljusa tecknet på huvudet. Arten har värmekänsliga gropar i både över- och underläppen, som den använder för att hitta varmblodigt byte i mörker.

Vuxna djur blir typiskt 180-210 cm långa, och enstaka når omkring 240 cm. Det finns ingen tydlig storleksskillnad mellan könen. Ungarna är omkring 40 cm långa vid kläckningen och är könsmogna efter tre till fyra år. De blir 20-30 år i fångenskap och kan bli äldre.

Taxonomin har varit i rörelse. År 2008 beskrevs flera nya arter utifrån djur som tidigare räknats till *L. albertisii*, bland annat *Leiopython biakensis* från Biak och *Leiopython huonensis* från Huonhalvön, men de räknas i dag åter som en del av *L. albertisii*. Den södra *Leiopython hoserae* är däremot en egen art. *L. albertisii* är den norra arten och skiljs från den på fjällen på huvudet,

de ljusa fläckarna bakom ögat, en ljusare ryggfärg och gulaktiga flanker. Enstaka författare placerar släktet under namnet *Bothrochilus*. I handeln säljs djur ofta utan exakt bestämning, så ett djur kan vara en av de andra *Leiopython*-arterna.

Djuren i handeln är för det mesta uppfödda, men vildfångade djur dyker fortfarande upp. Uppfödda djur är friskare, vana vid upptinade bytesdjur och mindre defensiva. Det finns nästan inga färgvarianter, så djuren i handeln har nästan alla artens naturliga färger.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Leiopython albertisii lever på Nya Guinea, både i den indonesiska delen och i Papua Nya Guinea, och på flera öar runt omkring: Salawati, Biak, Bismarckarkipelagen, Normanbyön och de norra öarna i Torressundet, som hör till Australien. Fynden från Normanby är osäkra.

Typlokalen är Kapaur på Onin-halvön och Andai nära Doreri i västra Nya Guinea. I Papua Nya Guinea är arten känd från bland annat Milne Bay-provinsen och Northern Province.

> **Naturlig utbredning:** Indonesien, Papua Nya Guinea och Australien.

LIVSMILJÖ

L. albertisii finns i större delen av Nya Guinea under ca 1.200 m och är en art från låglandsregnskog, skogsbryn och skog vid vattendrag. Ormen vistas mest på skogsbotten, men klättrar också upp i lägre vegetation och kan ses högt uppe i träd. Den är knuten till fuktiga områden nära floder och bäckar.

Ormen jagar på natten. Den lever av små och medelstora fåglar och däggdjur, medan ungar framför allt tar ödlor. Efter en måltid med däggdjur kräks den regelbundet upp klumpar av osmält päls, också i fångenskap. Det är normalt och inte detsamma som kräkning.

Klimatet är varmt och fuktigt hela året med regn under alla årstider. Temperaturen varierar bara lite, och det finns ingen sval eller torr period. Det betyder att *L. albertisii* inte ska ha vintervila och att luftfuktigheten ska hållas hög året runt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur ska ha ett terrarium på minst 180 × 60 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Arten är aktiv på natten och använder hela golvytan, och för trånga förhållanden ger stress och defensivt beteende. Höjden bör inte vara under 60 cm, eftersom djuret också klättrar. Ungar kan börja i ett mindre terrarium där de kan sträcka ut sig helt och flyttas typiskt till vuxenterrariet inom två år.

Terrariet ska vara tätt nog för att hålla fukten. PVC, melamin eller försluten trä med frontluckor håller bättre på värme och fukt än glas. Glas kan användas om det isoleras och delvis täcks över. Locket ska vara säkrat, eftersom ormen är stark och söker sig ut.

Som botten används 5-8 cm kokosmull, jord utan gödning eller cypressflis, gärna med ett lager mossa eller löv ovanpå. Botten ska hålla fukt, men toppen ska kunna torka mellan sprayningarna, annars uppstår fjällröta. Rengör genast efter avföring och byt botten helt var tredje till fjärde vecka. Inred med minst två gömställen, ett i den varma och ett i den svala änden, helst snäva, så att ormen kan ligga tätt mot väggarna. Ett tredje gömställe med fuktig sphagnum hjälper under hudömsningen. Lägg till kraftiga grenar, korkbark och robusta konstgjorda eller levande växter, som ger insynsskydd och klättermöjligheter.

Djuren ska bo ensamma. Terrariet ska stå på ett lugnt ställe utan mycket trafik, eftersom arten är uppmärksam på rörelser och vibrationer.

TEMPERATUR

Det ska finnas en tydlig gradient. På dagen är det 25-30 °C i terrariet, från 25-27 °C i den svala änden till 29-31 °C i den varma, och under värmekällan ska ytan vara 32-35 °C. På natten får temperaturen sjunka till 22-25 °C, men inte längre ner.

Värmen kommer bäst uppifrån: halogenlampor, keramiska värmeelement eller strålvärmepaneler, alla styrda av termostat. En värmematta kan komplettera, men höjer bara golvets temperatur och inte luftens. Använd aldrig värmestenar. Mät med digitala givare vid värmekällan och i den svala änden. Håll lampor och element bakom ett galler, så att ormen inte kan bränna sig.

Är det för kallt eller för varmt visar det sig som aptitförlust, luftvägsproblem eller slöhet. Arten härstammar från ett tropiskt klimat och ska ha värme och fukt hela året utan en sval säsong.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 70-80 % och gärna något högre under hudömsningen. Arten har tunn hud och torkar snabbt ut när luften är för torr. Kokosmull, jord eller mossa i botten är det bästa sättet att hålla fukten, och locket ska vara delvis övertäckt.

Spraya terrariet dagligen eller använd ett sprayingsystem. Låt botten torka något mellan sprayningarna, så att det inte uppstår fjällröta eller mögel. Mät med en hygrometer mitt i terrariet.

Ställ fram en stor, tung vattenskål, så att ormen kan ligga helt i den. Arten badar ofta, särskilt före hudömsningen, och skålen bidrar samtidigt till fukten, särskilt om den står vid värmekällan. Byt vattnet dagligen och byt det genast om djuret har gjort avföring i det. Badar djuret ständigt utanför hudömsningen kan det tyda på kvalster, för hög temperatur eller hudirritation.

LJUS OCH UVB

L. albertisii är nattaktiv och tillbringar dagen gömd. Ljuset ska tändas 12 timmar per dygn och släckas helt på natten, så att djuret får en tydlig rytm. Om det finns växter i terrariet kan en LED-lampa i dagsljusfärg täcka en del av längden.

UVB är inte nödvändigt, men ett svagt UVB-ljus kan användas, eftersom även nattaktiva kräldjur får lite UV-ljus i naturen. Ljuset ska i så fall täcka en del av terrariet, så att ormen kan dra sig undan det. Ferguson-zon är inte fastställd för arten.

Ska det vara extra värme på natten används en värmekälla utan ljus, till exempel ett keramiskt värmeelement eller en strålvärmepanel.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

L. albertisii äter hela bytesdjur. Uppfödda djur får upptinade möss och råttor och äter som regel med stor aptit. Ungar tar i naturen ödlor och kan vara kräsna i början, så köp bara djur som har tagit flera måltider av gnagare. Använd en lång pincett, eftersom ormen har en kraftig utfodringsreflex och slår snabbt till. Bytet ska vara upptinat och uppvärmt, aldrig levande.

Ungar utfodras var 5:e-7:e dag med möss och senare små råttor. Djur över ett år får ett byte var 10:e-14:e dag, och vuxna djur får en vuxen råtta eller två varannan till var tredje vecka. Bytet får högst vara något bredare än ormens bredaste ställe. Variation med vaktel, kycklingar eller marsvin är möjlig men inte nödvändig.

Arten blir lätt för tjock, vilket kan leda till fettlever. Väg ormen regelbundet och minska mängden om den går upp i vikt utan att växa. Vägrar ett etablerat djur att äta beror det oftast på fel temperatur eller fuktighet, stress eller för mycket hantering. Efter en kräkning hoppas utfodringen över i minst två veckor, och nästa måltid ska vara mindre. Vitamintillskott är inte nödvändigt vid utfodring med hela byten.

BETEENDE OCH HANTERING

L. albertisii är snabb, uppmärksam och ofta defensiv, och många djur blir aldrig helt lugna. Uppfödda djur är mildare än vildfångade, som kan behålla sin skärpa hela livet. Arten är huvudskygg och slår snabbt, särskilt i terrariet. Bett är inte farliga men kan blöda, eftersom tänderna är långa och bakåtböjda. Ett bett i samband med utfodring får ormen att hålla fast och vira sig runt handen.

Använd en ormkrok för att lyfta ut djuret, så att det kan skilja hantering från utfodring. Stöd hela kroppen, använd långsamma rörelser och håll händerna borta från huvudet. Håll passen korta, fem till tio minuter, medan djuret vänjer sig vid att hanteras. Tvätta händerna först, så att doften inte påminner om byte. Det tar månader, inte veckor, och vissa djur tolererar bara hantering utan att njuta av den. Fasthållning gör djuret räddare och utlöser bett. En hoprullad kropp, snabba tungslag och en S-formad hals betyder att djuret inte är redo.

Djuren ska bo ensamma, eftersom flera tillsammans ger stress och risk för smitta. Två djur sätts bara ihop vid en kort, övervakad parning. Barn ska inte hantera ormen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Det finns ingen tydlig storleksskillnad mellan könen, så könet bestäms säkrast genom sondering, som bara en veterinär eller en erfaren hållare bör utföra. Djuren blir könsmogna efter tre till fyra år. Honan ska vara fullvuxen och i gott hull innan hon sätts i avel. Vilken vikt hon bör ha är inte dokumenterat.

PARNING

Det finns bara lite dokumenterad kunskap om parning av arten. Djuren ska bo åtskilda, och först vid avel sätts hanen in i honans terrarium. Håll uppsikt, eftersom paret inte alltid passar ihop, och det kan först ses när de har satts ihop. Om en sval period eller kortare dagar främjar aveln är inte dokumenterat. Arten kommer från ett tropiskt klimat utan tydliga årstider, så eventuella ändringar i temperatur och ljus ska vara små.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger omkring ett dussin ägg; den exakta variationen är inte dokumenterad. Äggen klibbar ihop i en tät klump, och honan lägger sig i en tät spiral runt dem. Hon ska ha ett mörkt, lugnt gömställe med fuktigt substrat, till exempel en äggläggningslåda, och får inte störas. Hur många kullar hon lägger per år är inte dokumenterat.

INKUBATION

Äggen kläcks på omkring två månader. Inkubationstemperaturen är inte dokumenterad för arten; 30-32 °C är lånat från närstående pytonormar. Honan kan ruva äggen själv, eller så läggs de i en inkubator i fuktig perlit eller vermikulit och vänds inte. Ungarna är omkring 40 cm långa vid kläckningen.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna hålls enskilt i ett litet, tätt terrarium med gömställe, kokosmull och en skål med vatten och samma höga luftfuktighet som hos vuxna. De första måltiderna är små möss, erbjudna med pincett. Ungar tar i naturen ödlor, och vissa är kräsna i början, så en kort övergång med små ödlor eller möss med doft av ödlor kan vara nödvändig. Ungar utfodras var 5:e-7:e dag. De är fullvuxna efter tre till fyra år.

Hälsa och vanliga misstag

Leiopython albertisii är känslig för fel i värme och fuktighet. De vanligaste problemen är:

- Luftvägsinfektioner vid för låg temperatur, för torr eller för fuktig luft eller dålig hygien: väsande andning, slem från näsan, öppen mun och slöhet. Det kräver veterinär.
- Fjällröta, om botten aldrig torkar: missfärgade, mjuka eller blåsiga bukfjäll. Låt botten torka mellan sprayningarna och ge grenar, så att ormen kan torka sig.
- Kvalster: små svarta prickar, särskilt vid ögon, hals och kloak, och djuret ligger ofta i vattnet. Kontrollera nya djur i karantän.
- Uttorkning, eftersom huden är tunn och torkar ut i för torr luft.
- Fetma och fettlever vid för tät utfodring. Väg djuret regelbundet.
- Kräkning vid för stort byte eller stress. Hoppa över utfodringen i minst två veckor och kontrollera temperaturen.
- Brännskador från lampor utan galler.
- Serpentovirus (tidigare kallat nidovirus), som är utbrett bland pytonormar i fångenskap. Det ger luftvägssjukdom med slem och öppen mun, smittan försvinner inte igen, och många smittade djur dör. Håll nya djur i karantän och låt testa dem hos en veterinär innan de kommer i närheten av andra pytonormar.

Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, vägrar föda i flera veckor, andningen låter fel eller huden är skadad.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.